

«ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ - ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ»

Η αυτοαξιολόγηση κατά HOLLAND, στο πλαίσιο των ενδιαφερόντων και των **ικανοτήτων** ενός ατόμου, στοχεύει στην εύρεση των δυνατών σημείων του (ικανότητες), με σκοπό τον προσδιορισμό τους στον τομέα των επαγγελματικών ενδιαφερόντων του.

«ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ - ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ»

Η θεωρία του Holland έχει δώσει έναυσμα για έρευνες σε παγκόσμιο επίπεδο από την πρώτη εκδοχή το 1959 και ύστερα, ενώ ακόμη και σήμερα θεωρείται ιδιαίτερα δημοφιλής στο χώρο της επαγγελματικής και της συμβουλευτικής ψυχολογίας έχοντας επιβεβαιώσει τις βασικές αρχές της θεωρίας πρώτα σε αμερικανικό πληθυσμό και στη συνέχεια σε παγκόσμιο πληθυσμό. Τα θέματα που έχουν διερευνηθεί σε σχέση με τη θεωρία του Holland είναι πολυάριθμα με πολύ ωφέλιμα αποτελέσματα για την ίδια τη θεωρία αλλά και για την έρευνα και την πρακτική της συμβουλευτικής γενικότερα. Ένα από τα οφέλη, για παράδειγμα, είναι η σύγκλιση και ενσωμάτωσή της σε άλλες θεωρίες όπως η Κοινωνικογνωστική Θεωρία Σταδιοδρομίας (π.χ. η μέτρηση της αυτοαποτελεσματικότητας ως προς τους έξι τύπους προσωπικότητας του Holland).

Δύο από τις κυρίαρχες υποθέσεις της θεωρίας είναι ότι οι άνθρωποι τείνουν να κάνουν επαγγελματικές επιλογές που συγκλίνουν/συμφωνούν με τον τύπο προσωπικότητάς τους και ότι αυτή η συμφωνία οδηγεί σε ασφαλή πρόβλεψη εκπαιδευτικών-επαγγελματικών επιλογών και σε επιθυμητά τελικά αποτελέσματα για το άτομο. Στη βιβλιογραφία εντοπίζονται δύο τρόποι μελέτης της έννοιας της συμφωνίας. Ο πιο δημοφιλής τρόπος είναι ο καθορισμός και η μέτρηση του βαθμού ομοιότητας μεταξύ του κωδικού για τον τύπο προσωπικότητας του ατόμου και του κωδικού για το περιβάλλον εκπαίδευσης και εργασίας που το άτομο πιστεύει ότι του ταιριάζει. Σε σχετική έρευνα των Tracey και Robbins (2005) βρέθηκε ότι ο βαθμός συμφωνίας αυξάνεται από την πρώτη γυμνασίου στην πρώτη λυκείου, αλλά στη συνέχεια μειώνεται καθώς το άτομο πλησιάζει στην τρίτη λυκείου.

Πέρα από τις διαφορές φύλου, φυλής, και εθνικότητας στη δομή των ενδιαφερόντων, διαφορές σε δημογραφικές μεταβλητές παρατηρούνται και στις βαθμολογίες ανά τύπο προσωπικότητας, κάτι που έχει πρακτικές προεκτάσεις για την επιλογή εκπαίδευσης και επαγγέλματος. Οι άνδρες και τα αγόρια έχουν υψηλότερες βαθμολογίες στο ρεαλιστικό τύπο από τις γυναίκες και τα κορίτσια αντίστοιχα ενώ οι τελευταίες βαθμολογούν υψηλότερα τον κοινωνικό τύπο σε σχέση με τους πρώτους (Tracey & Robbins, 2005).

Η προσέγγιση του Holland είναι η πιο κατάλληλη για τους εξής τύπους συμβουλευόμενων:

- * Άτομα των οποίων οι προβληματισμοί σε σχέση με τη σταδιοδρομία τους φαίνεται να περιορίζονται στον προσδιορισμό μιας ειδίκευσης, ενός επαγγέλματος, μιας θέσης εργασίας ή δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου
- * Άτομα που δεν φαίνεται να έχουν δυσκολίες αναφορικά με τη διερεύνηση και τη λήψη αποφάσεων, όπως παράλογες πεποιθήσεις, χαμηλό επίπεδο αυτοαποτελεσματικότητας, χαμηλό επίπεδο αυτοαντίληψης ή αναποτελεσματικές μεθόδους λήψης αποφάσεων
- * Άτομα που χρειάζονται βοήθεια σε συγκεκριμένα σημεία επιλογής (όπως στην ανάγκη δήλωσης ειδίκευσης, εύρεσης νέας εργασίας ή επιλογής ενός επαγγέλματος) αλλά δεν χρειάζονται μακροπρόθεσμη υποστήριξη για επαγγελματική ανάπτυξη.

1 Ερωτηματολόγιο του «Holland»

Παρακάτω ακολουθούν ορισμένες προτάσεις. Σε κάθε πρόταση σημειώστε την απάντησή σας στο κουτάκι μεταφέροντας τον αντίστοιχο αριθμό (1,2,3,4,5). Στη συνέχεια αθροίστε τον βαθμό της κάθε στήλης μεταφέροντας το άθροισμα στην τελευταία γραμμή **“Συνολικός βαθμός”** (τελευταία γραμμή).

α) Ενδιαφέροντα

(P)	Μου αρέσει να	Διαφωνώ απόλυτα (1)	Διαφωνώ (2)	Ούτε Διαφωνώ Ούτε Συμφωνώ (3)	Συμφωνώ (4)	Συμφωνώ Απόλυτα (5)
1.	Επισκευάζω ηλεκτρικές συσκευές					
2.	Επισκευάζω αυτοκίνητα					
3.	Επισκευάζω διάφορα μηχανήματα					
4.	Φτιάχνω αντικείμενα από ξύλο					
5.	Είμαι σπουδαστής τεχνολογικής εκπαίδευσης					
6.	Παρακολουθώ μαθήματα τεχνικού σχεδίου					
7.	Παρακολουθώ μαθήματα ξυλουργικής					
8.	Παρακολουθώ μαθήματα για αυτοματισμούς μηχανών					
9.	Δουλεύω δίπλα σε έναν καλό μηχανικό, τεχνίτη ή μάστορα					
10.	Δουλεύω σε υπαίθριο χώρο					
11.	Χειρίζομαι αυτοκινούμενες μηχανές ή συσκευές					
Συνολικός βαθμός:						

(Δ)	Μου αρέσει να	Διαφωνώ απόλυτα (1)	Διαφωνώ (2)	Ούτε Διαφωνώ Ούτε Συμφωνώ (3)	Συμφωνώ (4)	Συμφωνώ Απόλυτα (5)
1.	Διαβάζω επιστημονικά βιβλία ή περιοδικά					
2.	Εργάζομαι σε επιστημονικό εργαστήριο					
3.	Ασχολούμαι με επιστημονικές μελέτες					
4.	Μελετώ μια επιστημονική θεωρία					
5.	Ασχολούμαι με χημικά πειράματα					
6.	Μελετώ λογικά ή τεχνικά προβλήματα					
7.	Εφαρμόζω αρχές μαθηματικών σε πρακτικά προβλήματα					
8.	Παρακολουθώ μαθήματα Φυσικής					
9.	Παρακολουθώ μαθήματα χημείας					
10.	Παρακολουθώ μαθήματα Μαθ/κών					
11.	Παρακολουθώ μαθήματα Βιολογίας					
Συνολικός βαθμός:						

(ΚΑ)	Μου αρέσει να	Διαφωνώ απόλυτα (1)	Διαφωνώ (2)	Ούτε Διαφωνώ Ούτε Συμφωνώ (3)	Συμφωνώ (4)	Συμφωνώ Απόλυτα (5)
1.	Σχεδιάζω ή να ζωγραφίζω					
2.	Σχεδιάζω έπιπλα, ρούχα, αφίσες					
3.	Παίζω σε γκρουπ ή ορχήστρα					
4.	Μαθαίνω ένα μουσικό όργανο					
5.	Φτιάχνω πορτρέτα ή φωτογραφίες					
6.	Γράφω θεατρικά έργα ή νουβέλες					
7.	Παρακολουθώ μαθήματα τέχνης					
8.	Συνθέτω ή προσαρμόζω τη μουσική σε άλλου είδους όργανο					
9.	Δουλεύω δίπλα σε προικισμένο καλλιτέχνη					
10.	Ερμηνεύω για άλλους (θέατρο, χορό, τραγούδι)					
11.	Διαβάζω μαθήματα τέχνης, μουσικής, λογοτεχνίας					
Συνολικός βαθμός:						

(ΚΟ)	Μου αρέσει να	Διαφωνώ απόλυτα (1)	Διαφωνώ (2)	Ούτε Διαφωνώ Ούτε Συμφωνώ (3)	Συμφωνώ (4)	Συμφωνώ Απόλυτα (5)
1.	Συναντώ ενδιαφέροντες δασκάλους ή θεραπευτές					
2.	Διαβάζω κοινωνιολογικά άρθρα ή βιβλία					
3.	Εργάζομαι για φιλανθρωπικούς σκοπούς					
4.	Βοηθώ τους συνανθρώπους μου να επιλύσουν προσωπικά προβλήματα					
5.	Μελετώ για την παιδική εγκληματικότητα					
6.	Παρακολουθώ μαθήματα ανθρωπίνων σχέσεων					
7.	Διδάσκω σε ένα σχολείο					
8.	Διαβάζω βιβλία ψυχολογίας ή άρθρα					
9.	Επιμελούμαι άτομα με ειδικές ανάγκες					
10.	Διδάσκω ενήλικες					
11.	Εργάζομαι ως εθελοντής					
Συνολικός βαθμός:						

(Ε)	Μου αρέσει να	Διαφωνώ απόλυτα (1)	Διαφωνώ (2)	Ούτε Διαφωνώ Ούτε Συμφωνώ (3)	Συμφωνώ (4)	Συμφωνώ Απόλυτα (5)
1.	Μελετώ στρατηγικές για εμπορική επιτυχία					
2.	Διευθύνω μια δική μου επιχείρηση					
3.	Παρακολουθώ συνεδρία που αφορούν πωλήσεις					
4.	Παρακολουθώ σεμινάρια για διοίκηση και αρχηγία					
5.	Είμαι υπεύθυνος μιας ομάδας					
6.	Επιβλέπω την εργασία άλλων					
7.	Γνωρίζω σημαντικούς διοικητές επιχειρήσεων					
8.	Καθοδηγώ μια ομάδα για την επίτευξη ενός σκοπού					
9.	Συμμετέχω σε μια πολιτική εκστρατεία					
10.	Εργάζομαι ως οργανωτικός ή επιχειρηματικός σύμβουλος					
11.	Διαβάζω περιοδικά ή άρθρα επιχειρηματικά					
Συνολικός βαθμός:						

(Σ)	Μου αρέσει να	Διαφωνώ απόλυτα (1)	Διαφωνώ (2)	Ούτε Διαφωνώ Ούτε Συμφωνώ (3)	Συμφωνώ (4)	Συμφωνώ Απόλυτα (5)
1.	Συμπληρώνω φορολογικές δηλώσεις					
2.	Κάνω μαθηματικές ή λογιστικές πράξεις					
3.	Χειρίζομαι κάθε είδους υπολογιστικές μηχανές					
4.	Κρατώ λεπτομερείς λογαριασμούς εσόδων - εξόδων					
5.	Εγκαθιστώ ένα σύστημα τήρησης αρχείων					
6.	Παρακολουθώ μαθήματα εμπορικών					
7.	Παρακολουθώ μαθήματα λογιστικής					
8.	Παρακολουθώ μαθήματα εμπορικών μαθηματικών					
9.	Κάνω απογράφη εμπορευμάτων ή προϊόντων					
10.	Ενημερώνω καταστάσεις ή αρχεία					
11.	Κάνω δουλειά γραφείου					
Συνολικός βαθμός:						

β) Ικανότητες

(P)	Τι μπορώ να κάνω / Είμαι επαρκής	Ναι (1)	Όχι (2)
1.	Έχω χρησιμοποιήσει εργαλεία ξυλουργικής (πχ. Πριόνι)		
2.	Ξέρω πως να σχεδιάσω κάτι υπό κλίμακα		
3.	Μπορώ να αλλάξω τα λάδια ή το λάστιχο του αυτοκινήτου		
4.	Έχω χρησιμοποιήσει ηλεκτρικά εργαλεία (πχ. Τρυπάνι)		
5.	Μπορώ να βερνικώνω έπιπλα και άλλες ξύλινες κατασκευές		
6.	Μπορώ να χρησιμοποιώ πολλά εργαλεία μαραγκού		
7.	Μπορώ να κάνω απλές ηλεκτρικές επισκευές		
8.	Μπορώ να επισκευάζω έπιπλα		
9.	Μπορώ να φτιάχνω απλά αντικείμενα από ξύλο		
10.	Μπορώ να βάφω τοίχους δωματίων ή διαμερισμάτων		
11.	Μπορώ να κάνω απλές υδραυλικές επισκευές		
Συνολικός βαθμός:			

(Δ)	Τι μπορώ να κάνω / Είμαι επαρκής	Ναι (1)	Όχι (2)
1.	Μπορώ να λύνω προβλήματα άλγεβρας		
2.	Μπορώ να κάνω ένα πείραμα ή μια πειραματική διαδικασία		
3.	Καταλαβαίνω τι είναι ο χρόνος υποδιπλασιασμού ραδιενεργού στοιχείου		
4.	Μπορώ να χρησιμοποιώ λογαριθμικούς πίνακες		
5.	Μπορώ να χρησιμοποιώ υπολογιστές για να διαβάσω επιστημονικά θέματα		
6.	Μπορώ να γράψω μια επιστημονικά δομημένη αναφορά		
7.	Καταλαβαίνω τη θεωρία της μεγάλης έκρηξης “big bang”		
8.	Μπορώ να περιγράψω τη λειτουργία των λευκών αιμοσφαιρίων		
9.	Μπορώ να ερμηνεύσω απλούς χημικούς τύπους		
10.	Μπορώ να καταλάβω γιατί οι δορυφόροι δεν πέφτουν στη γη		
11.	Κατανοώ το ρόλο του DNA στη γενετική		
Συνολικός βαθμός:			

(ΚΑ)	Τι μπορώ να κάνω / Είμαι επαρκής	Ναι (1)	Όχι (2)
1.	Μπορώ να παίζω ένα μουσικό όργανο		
2.	Μπορώ να τραγουδώ σε δίφωνη ή τετράφωνη χορωδία		
3.	Μπορώ να τραγουδώ / ερμηνεύω σαν σολίστας		
4.	Μπορώ να παίζω σε θεατρικό έργο		
5.	Μπορώ να διαβάζω και να ερμηνεύω ένα κείμενο		
6.	Μπορώ να γράφω καλά ιστορίες και ποιήματα		
7.	Μπορώ να συνθέσω μουσική ή να την τροποποιήσω για άλλο όργανο		
8.	Μπορώ να ζωγραφίσω με λάδι/νερό/μπογιά ή να φτιάχνω γλυπτά		
9.	Μπορώ να βγάζω όμορφες φωτογραφίες		
10.	Μπορώ να σχεδιάζω ενδύματα, αφίσες, έπιπλα		
11.	Μπορώ να γράψω ένα καλό λόγο		
Συνολικός βαθμός:			

(ΚΟ)	Τι μπορώ να κάνω / Είμαι επαρκής	Ναι (1)	Όχι (2)
1.	Το βρίσκω εύκολο να συζητώ με όλους τους ανθρώπινους τύπους		
2.	Είμαι καλός στο να εξηγώ πράγματα σε άλλους		
3.	Θα μπορούσα να δουλέψω σαν μέλος συνοικιακού συμβουλίου		
4.	Οι άλλοι άνθρωποι θέλουν να λένε σε μένα τα προβλήματα τους		
5.	Μπορώ να διδάσκω ενήλικες χωρίς πρόβλημα		
6.	Μπορώ με ευκολία να διδάσκω μικρά παιδιά		
7.	Κατανώ καλά τις ανθρώπινες σχέσεις		
8.	Τα καταφέρνω να βοηθώ ανθρώπους που είναι αναστατωμένοι		
9.	Είμαι καλός στο να διδάσκω άλλους		
10.	Είμαι καλός στο να κάνω τους άλλους να νιώθουν άνετα		
11.	Είμαι πολύ καλύτερος να δουλεύω με ανθρώπους παρά με πράγματα		
Συνολικός βαθμός:			

(Ε)	Τι μπορώ να κάνω / Είμαι επαρκής	Ναι (1)	Όχι (2)
1.	Ξέρω να είμαι ένας επιτυχημένος αρχηγός		
2.	Είμαι ένας καλός ομιλητής σε πλήθος ανθρώπων		
3.	Μπορώ να οργανώσω μια καμπάνια πωλήσεων		
4.	Μπορώ να οργανώσω τη δουλειά άλλων		
5.	Είμαι φιλόδοξο και θετικό άτομο		
6.	Είμαι καλός στο να πείθω τα άτομα να κάνουν κάτι όπως εγώ θέλω		
7.	Είμαι καλός πωλητής		
8.	Είμαι πολύ πειστικός		
9.	Έχω καλή ικανότητα σχεδιασμού δράσεων		
10.	Έχω καλές ικανότητες αρχηγού		
11.	Είμαι καλός συζητητής		
Συνολικός βαθμός:			

(Σ)	Τι μπορώ να κάνω / Είμαι επαρκής	Ναι (1)	Όχι (2)
1.	Μπορώ να αρχειοθετώ αναφορές και διάφορα άλλα έγγραφα		
2.	Έχω εργαστεί σε γραφείο		
3.	Μπορώ να χειριστώ μια αυτόματη μηχανή αποστολής εγγράφων (φαξ)		
4.	Μπορώ να κάνω γραφειακή εργασία σε σύντομο χρονικό διάστημα		
5.	Μπορώ να χειριστώ ένα απλό πρόγραμμα προσέγγισης δεδομένων		
6.	Μπορώ να καταχωρώ πιστώσεις και χρεώσεις		
7.	Μπορώ να κρατώ ακριβή στοιχεία πληρωμών ή πωλήσεων		
8.	Μπορώ να εισάγω δεδομένα σε έναν υπολογιστή		
9.	Μπορώ να γράφω εμπορικές επιστολές		
10.	Μπορώ να φέρνω σε πέρας μερικές επαναλαμβανόμενες εργασίες γραφείου		
11.	Είμαι ένα προσεκτικό και τακτικό άτομο		
Συνολικός βαθμός:			

Τοποθετείστε το **“Συνολικό βαθμό”** των απαντήσεών σας για κάθε κωδικό προσωπικότητας (Ρ, Δ, ΚΑ, ΚΟ, Ε, Σ) στην αντίστοιχη στήλη/ κουτάκι 1,2,3,4,5, καθώς και τον αντίστοιχο Συνολικό βαθμό των ΝΑΙ(1), ΟΧΙ(2). Αθροίστε οριζόντια την βαθμολογία σας για κάθε κωδικό προσωπικότητας και γράψτε το αποτέλεσμα στη στήλη **“Σύνολο”**.

Κωδικός Πρωσ/τας	Διαφωνώ απόλυτα (1)	Διαφωνώ (2)	Ούτε Δια/νώ Ούτε Συμ/νώ (3)	Συμφωνώ (4)	Συμφωνώ Απόλυτα (5)	ΝΑΙ (1)	ΟΧΙ (2)	Σύνολο
Ρ:								
Δ:								
ΚΑ:								
ΚΟ:								
Ε:								
Σ:								

Τα τρία (3) γράμματα που συγκεντρώνουν την υψηλότερη βαθμολογία αντιστοιχούν στον προσωπικό σας κωδικό προσωπικότητας.

2. Ερμηνεία αποτελεσμάτων

Στη συνέχεια περιγράφονται αναλυτικά οι έξι (6) τύποι προσωπικότητας σύμφωνα με τον J. Holland.

α) (Ρ) Ρεαλιστικός

Τα άτομα που υπάγονται στον πρακτικό τύπο, είναι πρακτικοί και ρεαλιστές, εσωστρεφείς, απόλυτοι και δογματικοί, εύρωστοι και επίμονοι, ενώ στις ενέργειές τους είναι αποτελεσματικοί, μεθοδικοί, προσγειωμένοι και συνήθως ευθείς και ειλικρινείς. Διαθέτουν τεχνικές, μηχανολογικές, και χειρωνακτικές ικανότητες, χειρίζονται με επιδεξιότητα εργαλεία, μηχανικά συστήματα και ηλεκτρονικό εξοπλισμό και συνήθως στρέφονται σε τεχνικά, τεχνολογικά, μηχανολογικά και κατασκευαστικά επαγγέλματα. Το υπερκείμενο εργασιακό περιβάλλον τούς προσανατολίζει σε εργασίες με πρακτικό, τεχνικό και συχνά υπαίθριο προσανατολισμό, με άμεσα ορατό αποτέλεσμα, καθώς και στην ανάπτυξη παραδοσιακών αξιών που έχουν σχέση με την εξουσία και τις οικονομικές απολαβές. Επαγγέλματα που ταιριάζουν με τον ίδιο τύπο είναι, μεταξύ άλλων, ο πολιτικός μηχανικός, ο μηχανολόγος-μηχανικός, ο χημικός-μηχανικός, ο γεωλόγος, ο μηχανικός μεταλλείων, ο γεωπόνος, ο ιχθυολόγος, ο δασολόγος, ο ηλεκτρονικός-πληροφορικός λογισμικού κ.λπ.

β) (Δ) Διερευνητικός

Στον ερευνητικό τύπο υπάγονται άτομα με ευρηματική, ανήσυχη, δημιουργική και κριτική σκέψη, με ιδιαίτερη κλίση στις επιστήμες και την έρευνα. Είναι ανεξάρτητοι, πολυσύνθετοι και διανοούμενοι ως χαρακτήρες, ευρηματικοί, παρατηρητικοί, έως και περίεργοι. Διαθέτουν αναλυτικές, συνθετικές ικανότητες και διακατέχονται από

ριζοσπαστική, κριτική και επικριτική διάθεση, είναι εσωστρεφείς, μάλλον απαισιόδοξοι, επιφυλακτικοί και μετριόφρονες. Το υπερκείμενο εργασιακό περιβάλλον τους συνδέει με δραστηριότητες που συνεπάγονται τη συστηματική και καινοτόμο έρευνα, την κατανόηση και τον έλεγχο των φυσικών, βιολογικών, πολιτιστικών και κοινωνικών φαινομένων. Ο ερευνητικός τύπος θα μπορούσε να διαχωριστεί σε δύο υποτύπους: α) τον ερευνητικό θετικό τύπο, με ιδιαίτερες προτιμήσεις και δεξιότητες προς τα μαθηματικά, τη φυσικοχημεία, την τεχνολογία και τα συναφή επαγγέλματα και β) τον ερευνητικό-γραμματικό τύπο, με ροπή προς τις γλωσσικές και γραμματικές δεξιότητες, τις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες και τα αντίστοιχα επαγγέλματα και θέσεις εργασίας.

γ) (ΚΑ) Καλλιτεχνικός

Οι καλλιτεχνικοί τύποι είναι πολύπλοκοι χαρακτήρες, ευαίσθητοι, ατίθασοι και αφηρημένοι, χωρίς τάξη, δυσπροσάρμοστοι και συναισθηματικοί. Είναι εκδηλωτικοί, παρορμητικοί και ευφάνταστοι, συχνά αναποτελεσματικοί αλλά και αυθεντικοί, ιδεαλιστές και ρομαντικοί. Προσανατολίζονται σε ελεύθερες, αφηρημένες και μη συστηματικές δραστηριότητες και προφανώς ενδιαφέρονται και κλίνουν προς τα καλλιτεχνικά επαγγέλματα.

Το υπερκείμενο εργασιακό περιβάλλον τους ενθαρρύνει να θεωρούν τους εαυτούς τους αντικομφορμιστές και ανεξάρτητους χαρακτήρες. Η ιδιαίτερη κλίση, το φυσικό ταλέντο του καθενός προς κάποια τέχνη, προς τη μουσική, τη ζωγραφική, το χορό, κλπ., αποτελεί κύριο συστατικό του τύπου αυτού και είναι πρωταρχικής σημασίας για μια αξιοπρεπή καριέρα στη δύσβατη, όσο και ενδιαφέρουσα διαδρομή των καλλιτεχνικών επαγγελμάτων.

δ) (ΚΟ) Κοινωνικός

Όσοι υπάγονται στον κοινωνικό τύπο, είναι κατά κύριο λόγο φιλικοί, συνεργάσιμοι, ευγενείς, εξωστρεφείς, ευχάριστοι, θερμοί και ζωντανοί χαρακτήρες, συνήθως υπομονετικοί, αλληλέγγυοι, εξυπηρετικοί και συγκαταβατικοί. Αναπτύσσουν καλές σχέσεις με τρίτους, διαθέτουν πειθώ, παρέχουν τη συνδρομή τους σε όσους τη χρειάζονται και εμπλέκονται σε δραστηριότητες που συνεπάγονται τις δημόσιες σχέσεις, την επικοινωνία, την πληροφόρηση, την εκπαίδευση, τη θεραπεία, την αλληλεγγύη και την πρόνοια. Το υπερκείμενο εργασιακό περιβάλλον τους οδηγεί στο να αναπτύξουν δεξιότητες επικοινωνίας, κατανόησης και συνεργασίας. Οι κοινωνικοί τύποι θα μπορούσαν να διαχωριστούν σε δύο υποτύπους: α) τους κοινωνικούς-εξωστρεφείς και τους κοινωνικούς-αλληλέγγυους. Οι πρώτοι χαρακτηρίζονται από δεξιότητες δημοσίων σχέσεων, ικανότητες πωλήσεων και προσωπικής ανέλιξης, η κοινωνικότητά τους δηλαδή συνδυάζεται με σκοπούς, στόχους και προσωπικές φιλοδοξίες. Συναφή επαγγέλματα είναι του στελέχους δημοσίων σχέσεων, του πωλητή, του δημοσιογράφου. Οι δεύτεροι χαρακτηρίζονται περισσότερο από «αλληλέγγυα κοινωνικότητα», από ιδεαλισμό, συναισθηματισμό, γενναιοδωρία, ανθρωπισμό ή ακόμη και αυτοθυσία και ταιριάζουν περισσότερο σε επαγγέλματα εκπαίδευσης, πρόνοιας, υγείας, περίθαλψης, ανθρωπίνης συνεργασίας και αλληλεγγύης γενικότερα. Επισημαίνεται και εδώ ότι επιμέρους χαρακτηριστικά της κάθε προσωπικότητας, όπως τα παραπάνω, μπορεί να ενυπάρχουν ταυτόχρονα σε κλιμακούμενες αναλογίες, σε διάφορα άτομα.

ε) (Ε) Επιχειρηματικός

Στον επιχειρηματικό τύπο υπάγονται άτομα που διαθέτουν ηγετικές ικανότητες, άνθρωποι που είναι φιλόδοξοι, κυριαρχικοί, ενεργητικοί, ανταγωνιστικοί, κοινωνικοί, αισιόδοξοι, αποφασιστικοί και δημιουργικοί. Επιπλέον, μπορεί να χαρακτηριστούν ως επίμονοι, απόλυτοι, ανήσυχοι, δραστήριοι, εξωστρεφείς, ενθουσιώδεις, ριψοκίνδυνοι, επινοητικοί, δυναμικοί, γενναίοι, αλλά και συχνά εγωκεντρικοί, επιθετικοί και αυταρχικοί. Το υπερκείμενο εργασιακό περιβάλλον τους οδηγεί στην ανάπτυξη επιχειρημάτων αλλά και μεθόδων πειθούς και χειραγώγησης τρίτων, ενώ θεωρούν τους εαυτούς τους δημοφιλείς, και γεμάτους αυτοπεποίθηση. Συχνά κρίνουν τον κόσμο απλουστευμένα και συμβατικά, με βάση το κοινωνικό κύρος. Είναι προφανές ότι οι επιχειρηματικοί τύποι ταιριάζουν με διευθυντικές και ηγετικές θέσεις και επαγγέλματα, όπου ενυπάρχει οικονομική διάσταση, επιχειρηματικότητα και δυνατότητες ιεραρχικής ανέλιξης.

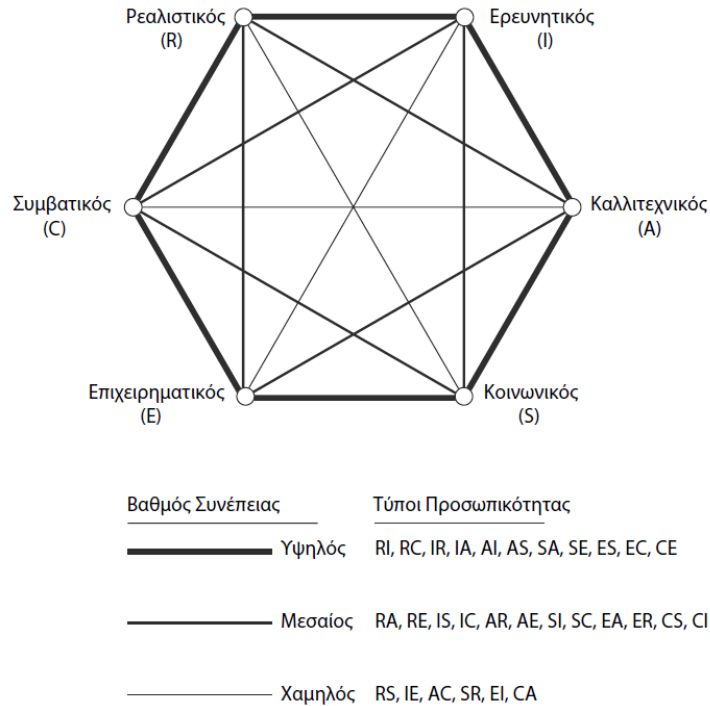
στ) (Σ) Συμβατικός

Οι συμβατικοί τύποι αποδέχονται τον καθιερωμένο τρόπο ζωής, τις αποδεκτές αξίες της κοινωνίας και την υφιστάμενη ιεραρχία εξουσίας, είναι αφοσιωμένοι, ευσυνείδητοι με ανεπτυγμένο ιδιαίτερα το αίσθημα της οικονομίας. Είναι επιμελείς, ευπροσάρμοστοι, πειθαρχημένοι, προσεκτικοί, τακτικοί, πρακτικοί, ακριβείς, ψύχραιμοι, συνεργάσιμοι, αξιόπιστοι, συχνά δογματικοί και εσωστρεφείς, ευσυνείδητοι, μεθοδικοί και οργανωτικοί.

Τα άτομα που υπάγονται στον τύπο αυτό, προσανατολίζονται σε δραστηριότητες που χαρακτηρίζονται από τάξη, ακρίβεια και μεθοδικότητα. Το υπερκείμενο εργασιακό περιβάλλον τους οδηγεί σε καθιερωμένες επαναλαμβανόμενες εργασίες που απαιτούν πειθαρχία, υπολογιστικές, λογιστικές, υπαλληλικές και επιχειρηματικές ικανότητες. Ταιριάζουν με επαγγέλματα όπως ο στρατιωτικός, ο αστυνομικός, ο δημόσιος ή ο διπλωματικός υπάλληλος, το στέλεχος επιχειρήσεων, ο βιβλιοθηκονόμος, ο συμβολαιογράφος, ο λογιστής κλπ.

3. Το εξάγωνο του Holland

Για την εύρεση της συγγένειας των διάφορων τύπων, ο John Holland έχει αναπτύξει ένα σχήμα εξαγώνου, γνωστό και ως “Holland’s hexagon”, σύμφωνα με το οποίο οι ομοιότητες και οι διαφορές ανάμεσα στους έξι τύπους προσωπικότητας απεικονίζονται στο **Σχήμα 1**.

Οι τύποι προσωπικότητας που είναι πιο κοντά μεταξύ τους παρουσιάζουν μεγαλύτερες ομοιότητες. Ο πρακτικός και ο ερευνητικός τύπος π.χ., όπως εμφανίζονται στο πάνω αριστερά και στο πάνω δεξιό μέρος του σχήματος, συνήθως εμφανίζουν περισσότερα κοινά ενδιαφέροντα. Ενώ αντίθετα, ο πρακτικός και ο κοινωνικός έχουν μεγαλύτερες διαφορές. Ο συμβατικός τύπος έχει συνήθως περισσότερα κοινά ενδιαφέροντα με τον επιχειρηματικό και τον πρακτικό και λιγότερα με τον κοινωνικό, τον καλλιτεχνικό και τον ερευνητικό. Τα περισσότερα άτομα είναι συνήθως πολυσύνθετοι χαρακτήρες που εμπεριέχουν επιμέρους στοιχεία από τους διάφορους τύπους προσωπικότητας, με περισσότερες ή μικρότερες αναλογίες από τον καθένα. Η διασπορά και το κατά περίπτωση εύρος του ιστογράμματος με τους τύπους προσωπικότητας, όπως εμφανίζονται στην εξατομικευμένη προσωπική έκθεση, μπορεί να οδηγήσουν σε κατάλληλα συμπεράσματα για το σύμβουλο επαγγελματικού προσανατολισμού. Στη θεωρία του Holland, αλλά και σε διάφορες άλλες επιστημονικές αναλύσεις έχουν στηριχτεί πολυάριθμες πρακτικές εφαρμογές, με τις οποίες διερευνάται η ανθρώπινη προσωπικότητα και επιχειρείται η συσχέτισή της με διάφορα επαγγέλματα και κατ'επέκταση με συγγενείς σπουδές και καριέρα.

Συνέπεια των βαθμολογιών

Επιπλέον το 1997 ο Holland εισήγαγε τις έννοιες **της συνέπειας, της διαφοροποίησης και της ταυτότητας**. Η συνέπεια αναφέρεται στην εσωτερική αρμονία ή συνοχή των βαθμολογιών του ατόμου στους τύπους προσωπικότητας και περιβάλλοντος. Η διαφοροποίηση αναφέρεται στην διακριτικότητα που υπάρχει ανάμεσα στους τύπους

προσωπικότητας και στους τύπους περιβάλλοντος του ατομικού προφίλ αξιολόγησης. Η ταυτότητα αναφέρεται στο βαθμό στον οποίο το άτομο έχει μια ξεκάθαρη εικόνα των στόχων, των ενδιαφερόντων και των κλίσεών του.

Η συνέπεια υπολογίζεται εξετάζοντας την θέση των δύο πρώτων γραμμάτων του τριψήφιου κωδικού στο εξάγωνο του Holland. Οι τριψήφιοι κωδικοί μπορεί να περιλαμβάνουν διπλανούς, παρακείμενους ή αντίθετους τύπους αντίστοιχα με βάση την θέση των τύπων προσωπικότητας στο εξάγωνο. Οι ρεαλιστικοί τύποι θεωρούνται διπλανοί με τους διερευνητικούς, παρακείμενοι με τους καλλιτεχνικούς και αντίθετοι με τους κοινωνικούς, παρακείμενοι με τους επιχειρηματικούς και διπλανοί με τους συμβατικούς και ούτω καθ' εξής για κάθε τύπο (παραδείγμα, ο κωδικός RIA χαρακτηρίζεται από πολύ καλή συνέπεια στα δύο πρώτα ψηφία του, ο κωδικός RAI χαρακτηρίζεται από μέτρια συνέπεια και ο κωδικός RSA χαρακτηρίζεται από χαμηλή συνέπεια). Όσο πιο κοντά βρίσκονται οι τύποι προσωπικότητας ή και τα περιβάλλοντα εργασίας που αναπαριστούν τα δύο πρώτα ψηφία των τριψήφιων κωδικών τόσο πιο συνεπή προφίλ και τόσο πιο αρμονική προσωπικότητα αξιολογείται ότι είναι το άτομο. Επιπλέον, ένα άτομο με συνεπές προφίλ είναι πιθανότερο να αισθάνεται αρμονία με τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς του και είναι πιθανότερο να συναντήσει λιγότερες δυσκολίες επιλογής στο μέλλον.

Η διαφοροποίηση υπολογίζεται με βάση τη διαφορά ανάμεσα στην υψηλότερη και στη χαμηλότερη βαθμολογία στους τριψήφιους κωδικούς για τους τύπους προσωπικότητας ή και για τα περιβάλλοντα εργασίας (για παράδειγμα στον κωδικό RIA αφαιρείται η βαθμολογία του τύπου A από την βαθμολογία του τύπου R και αν η διαφορά είναι 15 μονάδων και άνω θεωρείται ότι υπάρχει καλή διαφοροποίηση). Μια υψηλή διαφοροποίηση δείχνει ξεκάθαρα ότι υπάρχει ένας τύπος προσωπικότητας ή περιβάλλοντος που ταιριάζει στο άτομο, ενώ ένα επίπεδο προφίλ με χαμηλή διαφοροποίηση ανάμεσα στους τύπους του τριψήφιου κωδικού δείχνει πιθανή διάχυση ενδιαφερόντων και δυσκολία επιλογής και, ακολούθως, αποτελεί δείκτη παρέμβασης.

Η ταυτότητα χρησιμοποιείται συμπληρωματικά στην αξιολόγηση της συμφωνίας, της συνέπειας και της διαφοροποίησης για να ορίσει την ισχύ της προσωπικότητας ή και των περιβαλλόντων που προτιμά το άτομο. Ένα άτομο με σύγκλιση, συνέπεια και καλή διαφοροποίηση των κωδικών του προφίλ του αναμένεται να παρουσιάζει υψηλότερο επίπεδο επαγγελματικής ταυτότητας και επάρκειας στην εργασία του, υψηλή ικανοποίηση και επαγγελματική αποτελεσματικότητα με υψηλά επίπεδα εμπλοκής σε κατάλληλη κοινωνική, επαγγελματική και εκπαιδευτική συμπεριφορά.